

महाराष्ट्र पोलीस

वाहतुक समस्या, नियमन व जागरूकता
संकल्पना श्री. दत्तात्रय कराळे (भा.पो.से.)

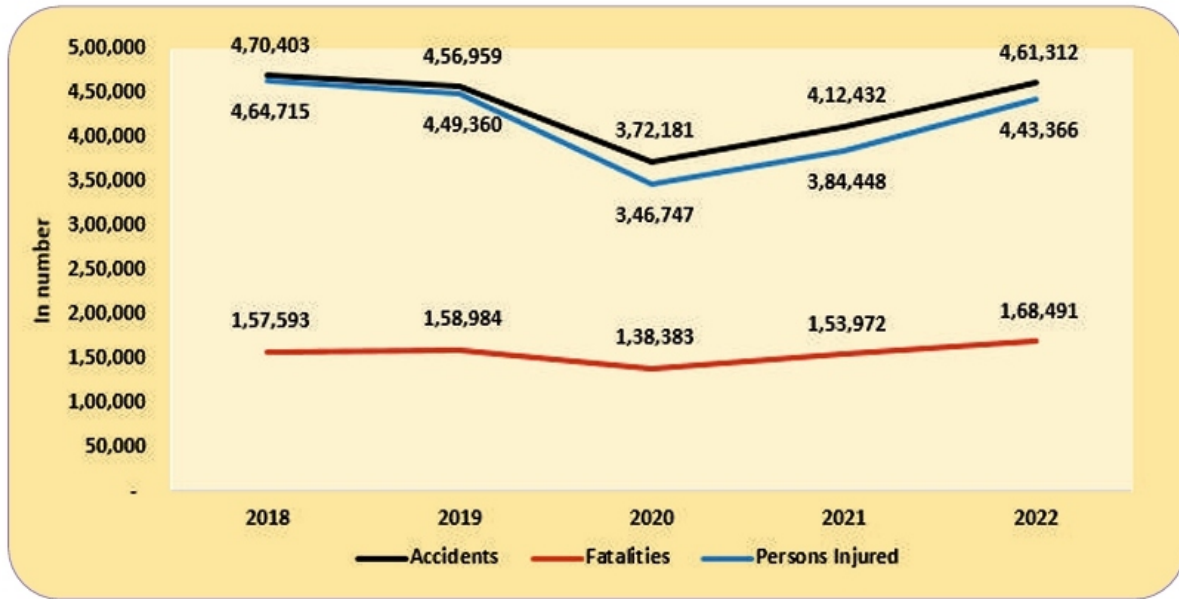
विशेष पोलीस महानिरीक्षक, नाशिक परिक्षेत्र

वाहतुक सुरक्षेविषयी जागरूकतेची गरज आहे ?

– भारतातील अपघातांची समस्या गंभीर आहे

Chart 1.1: Trends in number of Accidents, Fatalities and Persons Injured: 2018 to 2022

Year	Total Number of Fatalities
2018	1,57,593
2019	1,58,984
2020	1,38,383
2021	1,53,972
2022	1,68,491

Table 8.3: Top 20 country based on Persons Killed (n) in Road Accident

Sl No.	Country	Persons Killed (n)	Persons killed/100,000 pop
(i)	(ii)	(iii)	(iv)
1	India	1,31,714	9.5
2	China	61,703	4.4
3	United States	38,824	11.7
4	Indonesia	25,671	9.5
5	Russian Federation	16,152	11.2

Chart 4.13: Gender-wise profile of Persons killed in road accidents in terms of road user categories during 2022 (percentage share)

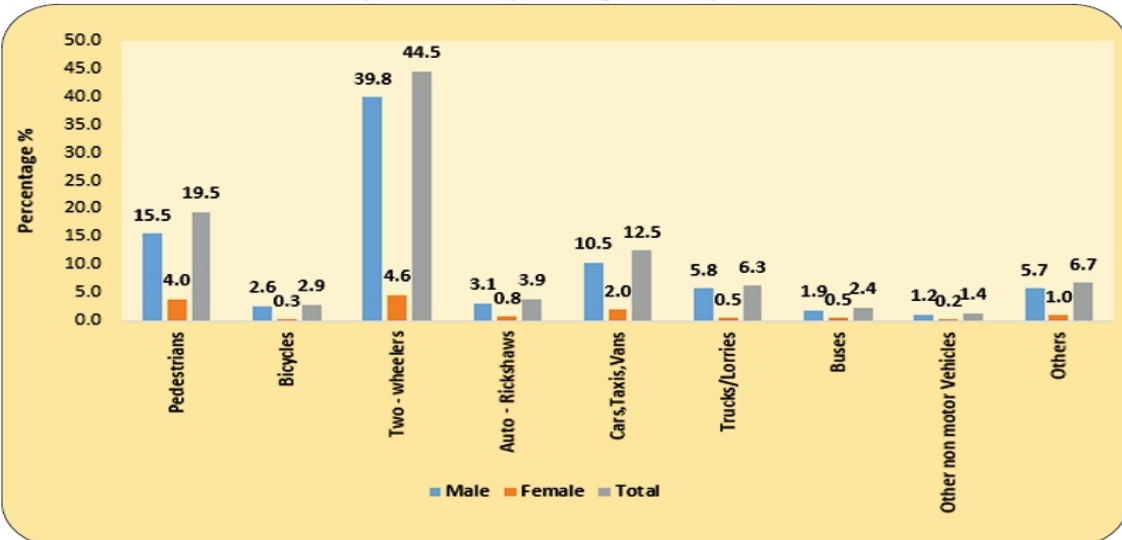

Chart 7.4: Road Accidents by time interval of day during 2022 (percentage share)

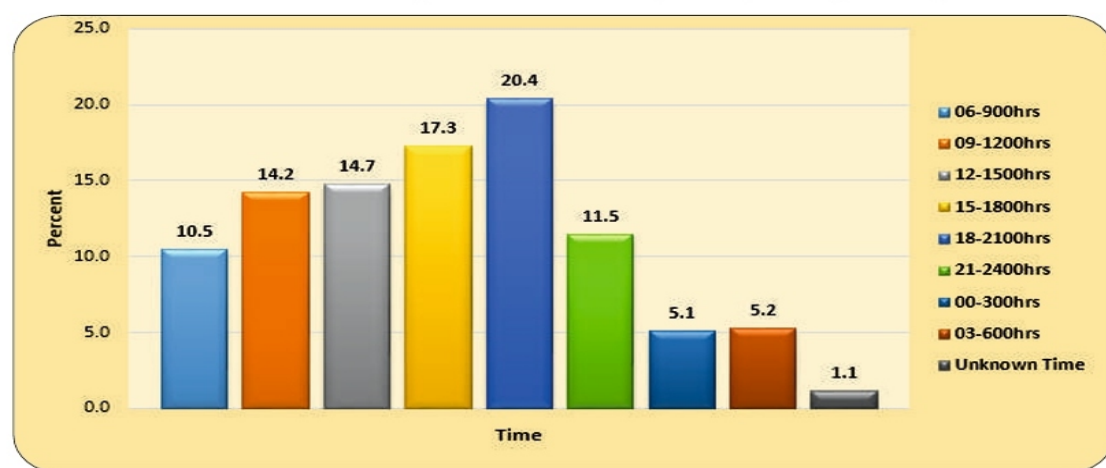

Chart 2.1: Accidents, Persons Killed and Injured by Category of Roads during 2022 (in percent)

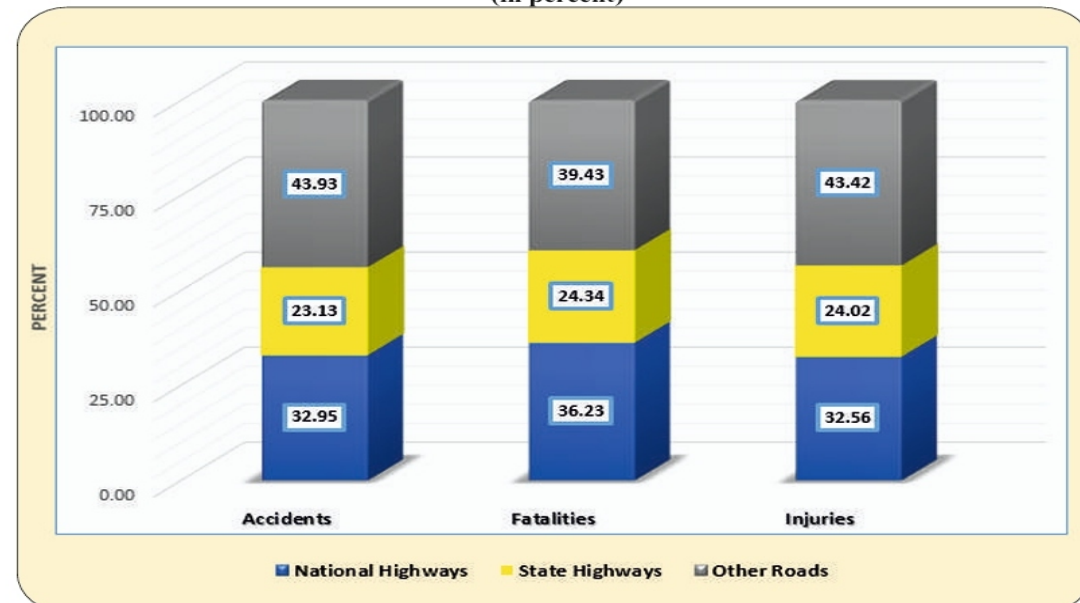

Chart 4.7: Gender-wise age profile of total drivers killed during 2022

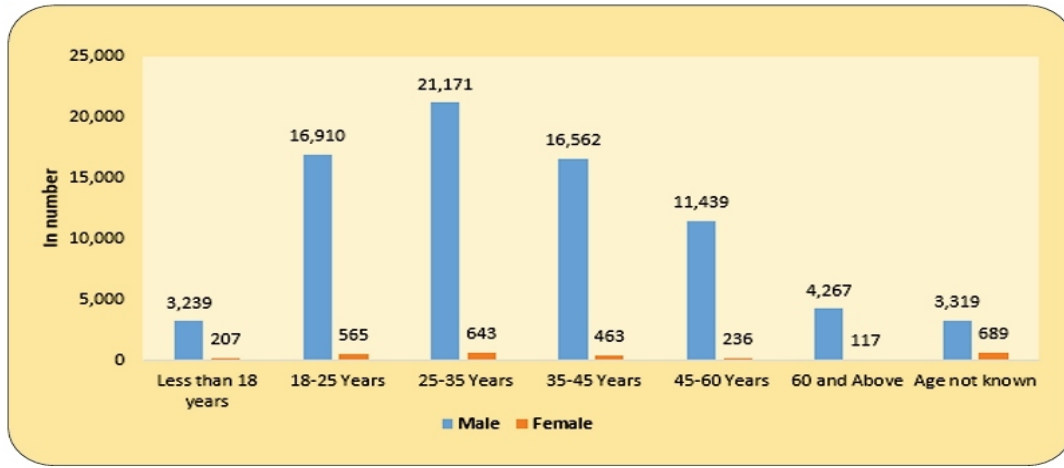

Chart 4.4: Age profile of Fatal Road Accident victims during 2022 (in percent)

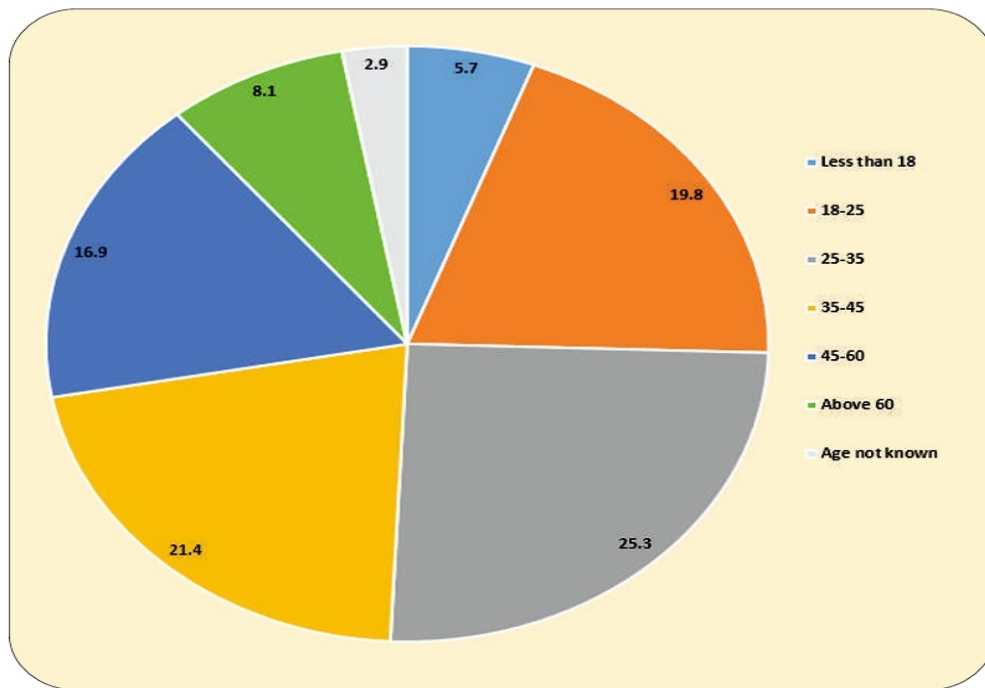
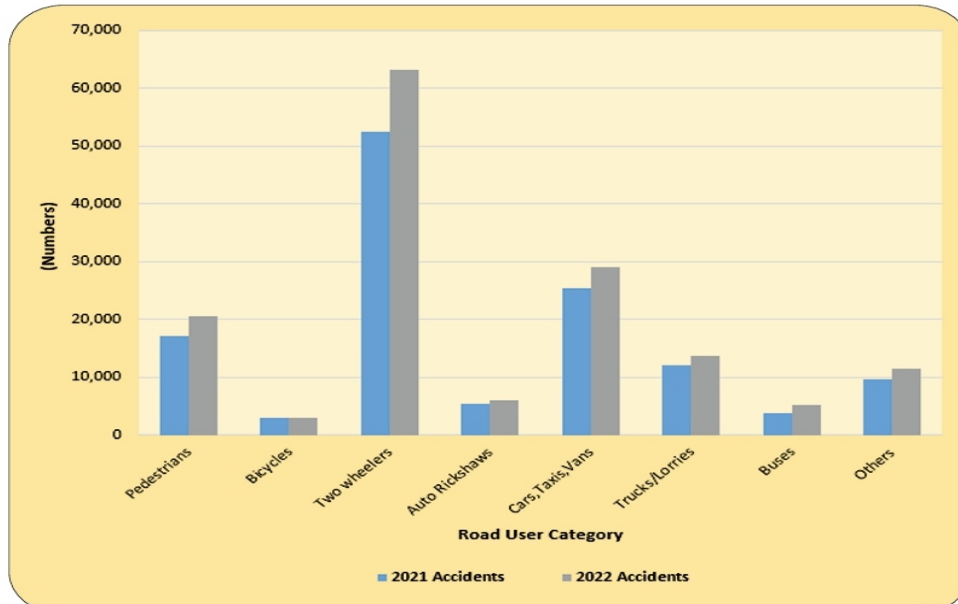
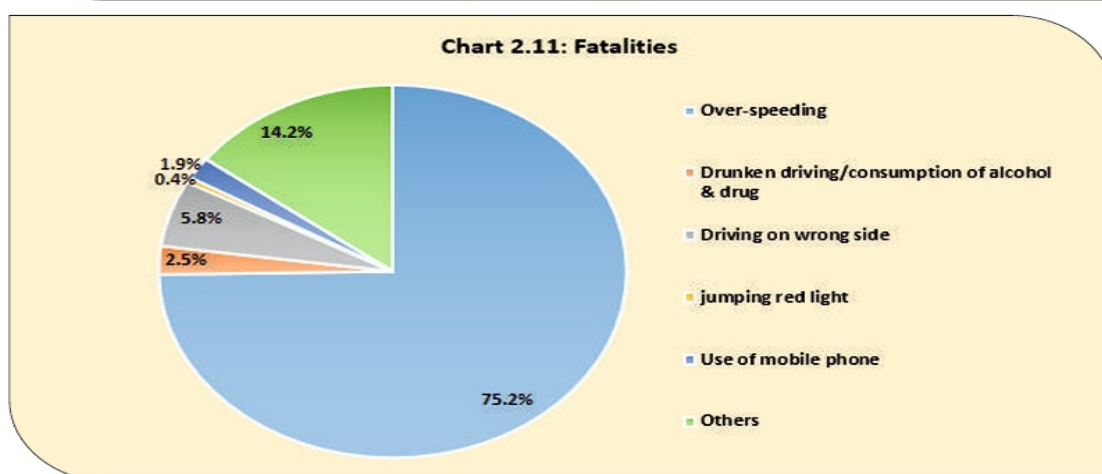
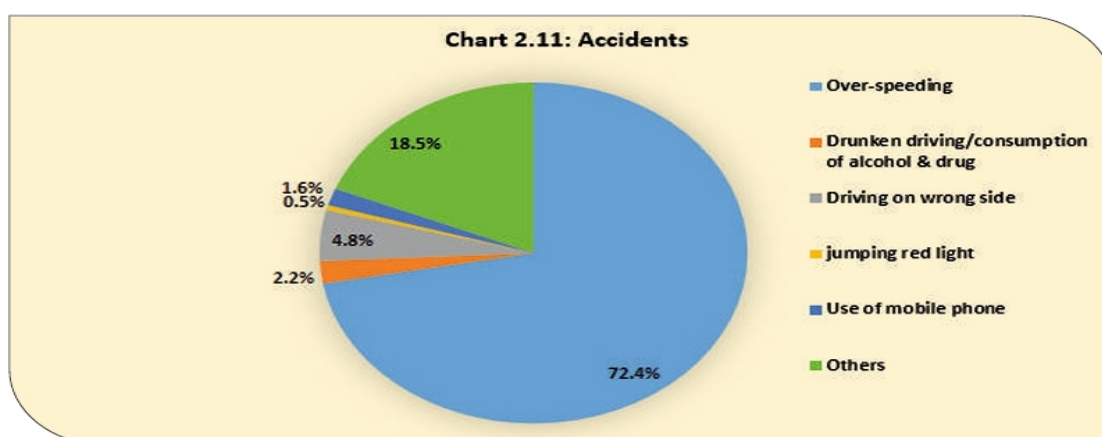

Chart 2.12: Road user category wise distribution of Accidents during 2021 & 2022

S.No.	Traffic Rule Violations	Number of fatalities in 2022
1.	Over-Speeding	1,19,904
2.	Drunken Driving/ Consumption of alcohol & drug	4,201
3.	Driving on Wrong side	9,094
4.	Jumping Red Light	1,462
5.	Use of Mobile Phone	3,395
6.	Others	30,435
	Total	1,68,491

Chart 2.11: Road Accidents and Fatalities on different categories of NH by Traffic Rule Violations in 2022

आकडेवारी कंटाळवाणीच असते म्हणा!

चला काही व्हिडीओ बघूया

1) Triple Seat and Rash Driving

<https://www.youtube.com/watch?v=IDQ3-7-wAOI>

2) Don't Use Mobile While Driving

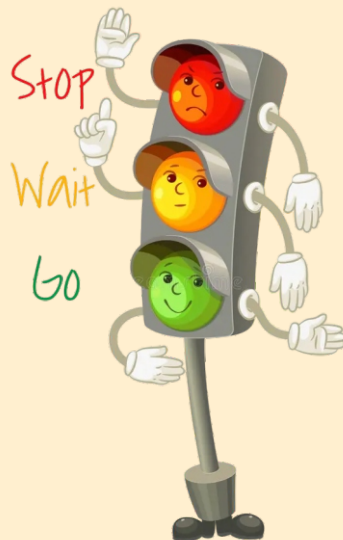
<https://www.youtube.com/watch?v=uWbCLwMImBY>

3) Wear Helmet While Riding

<https://www.youtube.com/watch?v=M2bTewkDDAY>

4) Fasten Your Seatbelt While Driving

<https://www.youtube.com/watch?v=L62ueMB0E5E>

वाहतुक नियमांच्या कायद्यात रहाल तर फायद्यात रहाल.

१) अती घाई संकटात नेई

Death Due to Over-Speeding - 1,19,904 (2022)

2) Stay alive, Don't Drink and Drive

Death Due to Drunken Driving - 4,201 (2022)

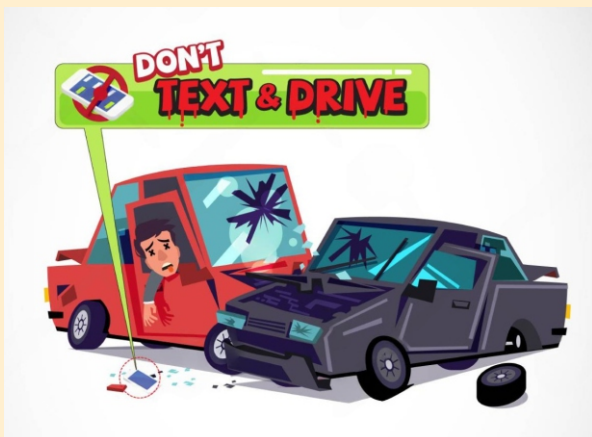

3) Life is tough, But your Skull isn't - Wear A Helmet

4) Your Call Can Wait - Your Life can't

Death Due to Use of Mobile Phone While Driving - 3,395 (2022)

वाहतुक नियम पाळा दंड टाळा

अ.क्र.	मोटर वाहन कायद्याचे उल्लंघन	शिक्षा/दंड
१.	अल्पवयीन मुलाने दुचाकी / चारचाकी वाहन चालविल्यास	५,०००/- रुपये
२.	लायसन्स नसतांना वाहन चालविणे	५०००/-रुपये
३.	वैध लायसन्स जवळ न बाळगणे	५००/- रुपये
४.	दुचाकी वर तीनजण बसुन वाहन चालविणे	१०००/- रुपये
५.	सिग्नल तोडून जाणे जंम्पिंग सिग्नल	५००/- रुपये
६.	भरधाव वेगाने वाहन चालविणे	२०००/- रुपये
७.	दारु पिऊन वाहन चालविल्या	सहा महिने तुरुंगवास व १०,०००/- रुपये
८.	वाहन चालवितांना अपघाता मध्ये मृत्यू झाल्यास	पाच वर्षा पर्यंत तुरुंगवास

वाहतूक नियमांचे महत्त्व

सुरक्षा

वाहतुकीचे नियम सर्व वाहनधारकांच्या सुरक्षेसाठी बनवले आहेत. हे नियम पाळल्याने आपण स्वतःला आणि इतरांना अपघातांपासून वाचवू शकतो.

रस्त्यावरील सुरळीत वाहतूक

जेव्हा प्रत्येक जण वाहतूक नियमांचे पालन करतो, तेव्हा रस्त्यावरील वाहतूक अधिक सुरळीतपणे चालते. यामुळे कोंडी कमी होते, प्रवासाचा वेळ कमी होतो आणि सर्वांना सुरक्षित प्रवासाचा अनुभव घेता येतो.

पर्यावरणाचे रक्षण होते

वाहतूक नियमांचे पालन करणे म्हणजेच, वेगमर्यादा पाळणे आणि विनाकारण वाहन सुरू न ठेवणे यामुळे इंधनाची बचत होते, प्रदूषण कमी होऊन पर्यावरणाचे रक्षण होते.

जबाबदार समाजाची निर्मिती

जेव्हा प्रत्येक जण वाहतूक नियमांचे पालन करतो, तेव्हा शिस्त आणि जबाबदारीचे भान सर्वांनाच येते. यातून सर्वांसाठीच सुरक्षित आणि जबाबदार समाज तयार होतो.

वाहतूकीचे महत्वाचे १३ नियम

भारतातील मुलांच्या शिक्षणातील सर्वात महत्वाच्या पैलूंपैकी एक म्हणजे रस्ता सुरक्षा. वाढती वाहतूक, गर्दीचे रस्ते आणि वाहतुकीच्या विविध पद्धतींमुळे, मुलांना मूलभूत रस्ता सुरक्षा नियम समजून घेणे आवश्यक आहे. मुलांना रस्ता सुरक्षेबद्दल शिक्षित केल्याने अपघात टाळता येतात आणि त्यांना जबाबदार पादचारी, सायकलस्वार आणि प्रवासी बनण्यास शिकवले जाते. याद्वारे पादचाऱ्यांच्या सुरक्षिततेपासून ते वाहनांमध्ये प्रवास करण्यापर्यंत सर्व गोष्टींचा समावेश आहे.

बरं, हे फक्त सुरक्षिततेचे नियम शिकण्याबद्दल नाहीये. ते सुरक्षित राहण्याबद्दल आहे. कल्पना करा की आपण दोन्ही बाजूंना न पाहता एकटेच रस्ता ओलांडण्याचा प्रयत्न करत आहे. भितीदायक आहे ना? आपणास हे सुरक्षा नियम शिकवून, आपण स्वताचे संरक्षण करत आहात आणि इतरांना स्वतःचे संरक्षण करण्याची शक्ती देत आहात. याद्वारे आपण देशाचे जबाबदार नागरिक आणि सुरक्षित रस्ता वापरकर्ते बनण्याचा प्रयत्न करत आहात.

वाहतूक नियम

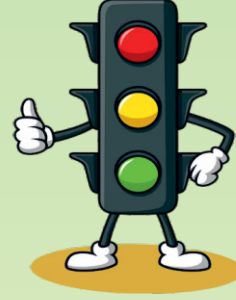

वाहतूक सिग्नलचे पालन करा

लाल दिवा: जेव्हा उजवीकडे लाल रंग असतो, थांबा! ते हालचाल थांबवण्याच्या इशान्यासारखे आहे.

पिवळा दिवा: जेव्हा प्रकाश पिवळा असतो तेव्हा तुम्ही मंदावता! परिस्थिती आणि त्यानंतर येणाऱ्या प्रकाशावर अवलंबून, तुम्हाला पुढे जावे लागेल किंवा थांबावे लागेल.

हिरवा दिवा: तुम्ही जाऊ शकता! पण काळजी घ्या, ओलांडण्यापूर्वी दोन्ही बाजूंनी पहा.

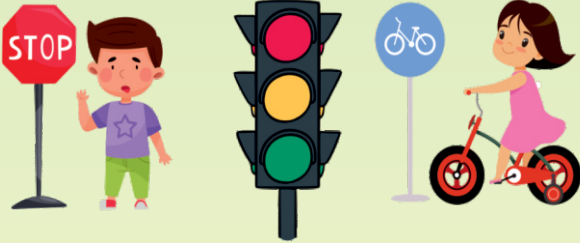

रस्त्याच्या चिन्हांचे पालन करा

प्रवेश निषेध चिन्ह: या चिन्हाचा अर्थ आहे, बाहेर राहा आणि त्या दिशेने जाऊ नका.

स्पीड लाईट चिन्ह: हे चिन्ह तुम्हाला किती वेगाने गाडी चालवू शकता हे सांगते, जर तुम्ही खूप वेगवान असाल तर तुम्हाला वेग कमी करावा लागेल.

पादचाऱ्यांसाठी रस्ता ओलांडण्याचे चिन्ह: येथे रस्ता ओलांडणाऱ्या लोकांवर लक्ष ठेवावे लागेल, गाडीचा वेग कमी करावा लागेल आणि थांबण्यास तयार राहावे लागेल. मुलांनी जर या चिन्हांचे पालन केले होऊन हुशार आणि सुरक्षित रस्ता वापरणारे बनतील.

नेहमी पादचाऱ्यांसाठी क्रॉसिंग वापरा

झेब्रा क्रॉसिंग: रस्त्यावरील काळ्या आणि पांढऱ्या रेषांना जेब्रा क्रॉसिंग म्हणतात. येथे तुम्ही रस्ता ओलांडता पण त्यापूर्वी, तुम्हाला गाड्या शोधाव्या लागतील आणि त्या थांबण्याची वाट पहावी लागेल.

वाहतूक दिवे: हिरवा दिवा ओलांडण्याची वाट पहा.

डावीकडे-उजवीकडे-डावीकडे पहा

अपघात टाळा: डावीकडे, उजवीकडे आणि डावीकडे पाहून तुम्ही पाहू शकता की कार, बाईक किंवा इतर वाहने जात आहेत का आणि दुखापत टाळण्यासाठी क्रॉस करण्यापूर्वी थांबा.

जबाबदार पादचारी बना: या नियमाचे पालन केल्याने तुम्ही एक जबाबदार पादचारी बनता.

चालतांना फुटपाथचा वापर करा

धोका टाळा: पदपथ तुम्हाला वर्दळीच्या रस्त्यांपासून दूर ठेवतात, अपघातांपासून तुमचे रक्षण करतात.

नियमांचे पालन करा: फूटपाथवरून चालणे ही योग्य गोष्ट आहे, त्यामुळे सर्वांना सुरक्षित राहण्यास मदत होते.

रस्ता क्रॉस करताना नेहमी मोठ्यांचा हात धरा

सुरक्षितता प्रथम: तुमच्या शेजारी एक प्रौढ व्यक्ती असणे तुम्हाला सुरक्षित ठेवेल आणि योग्य मार्गदर्शन करेल.

लक्ष विचलित करणे टाळा: जेव्हा तुम्ही एखाद्या प्रौढ व्यक्तीचा हात धरता तेव्हा तुमच्या सभोवतालच्या गोष्टी किंवा आवाजांमुळे तुमचे लक्ष विचलित होण्याची शक्यता कमी असते.

नियमांचे पालन करा: हात धरल्याने तुम्हाला पादचाऱ्यांच्या क्रॉसिंग आणि हिरव्या दिव्याच्या नियमांचे योग्यरित्या पालन करण्यास मदत होईल.

रिफ्लेक्टिव्ह गियरसह दृश्यमान रहा

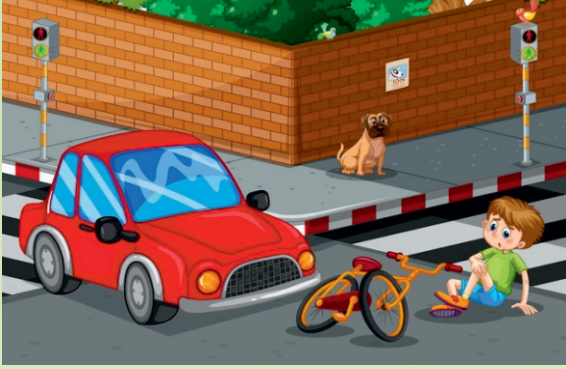
दिसणे: रात्रीच्या वेळी, तुम्ही ड्रायव्हर्सना दिसणार नाही. रिफ्लेक्टिव्ह गियर लावल्याने तुम्ही वेगळे दिसाल आणि सहज ओळखता येईल.

सुरक्षित राहणे: दृश्यमान राहून तुम्ही सुरक्षित राहू शकता आणि अपघात टाळू शकता.

वाहतूक नियम

रस्त्यावरील भटक्या प्राण्यांपासून दूर राहा

सुरक्षितता प्रथम: भटके प्राणी कोपऱ्यात अडकल्यासारखे वाटल्यास ते तुम्हाला चावू शकतात किंवा ओरबाडू शकतात.

लक्ष विचलित करणे: एखाद्या भटक्या प्राण्याकडे लक्ष केंद्रित केल्याने रस्त्यावरील इतर वाहनांपासून तुमचे लक्ष विचलित होऊ शकते. यामुळे अपघात होऊ शकतात.

पार्क केलेल्या वाहनांभोवती सावधगिरी बाळगा

दरवाजा उघडण्याचे अपघात: तुम्ही वाहनचालकांना दिसणारे असले पाहिजे जेणेकरून ते अचानक न पाहता दरवाजे उघडू नयेत. दरवाजा आदळणे वेदनादायक असू शकते.

अनपेक्षित रहदारी: पार्किंगच्या जागांमधून अचानक बाहेर पडणाऱ्या लोकांपासून सावध रहा.

सुरक्षितपणे वाहतुकीत चढा आणि बाहेर पडा

अपघात रोखणे: जर तुम्ही घाई केली आणि निष्काळजीपणा दाखवला तर त्यामुळे पडून तुम्हाला दुखापत होऊ शकते.

इतरांचा आदर करणे: जर तुम्ही धीर धरला आणि व्यवस्थित राहिलात तर तुम्ही सर्वांसाठी अनुभव चांगला बनवत आहात. तुमच्या वळणाची वाट पहा, रेलिंगला धरा आणि चालण्यापूर्वी पहा.

वाहतूक नियम

कवर्सवर कधीही रस्ता ओलांडू नका

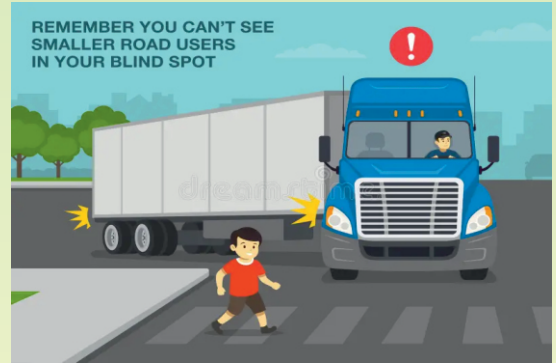
मर्यादित दृश्यमानता: ड्रायव्हर्सना तुम्ही येताना दिसणार नाही.

अपघातांचा धोका वाढतो: अचानक दिसल्याने चालकांना आश्चर्य वाटू शकते आणि त्यांची प्रतिक्रिया लवकर नसू शकते, ज्यामुळे तुम्हाला दुखापत होऊ शकते.

रस्ता ओलांडताना धावणे नाही

कमी प्रतिक्रिया वेळ: धावण्यामुळे धोकादायक किंवा अनपेक्षित परिस्थितीत जलद प्रतिक्रिया देण्याची तुमची क्षमता मर्यादित होते.

अपघातांचा वाढता धोका: धावत्या पादचाऱ्याच्या वेगाचा चुकीचा अंदाज घेणे चालकांना सोपे जाते, ज्यामुळे तुम्हाला अपघात होण्याची शक्यता असते.

आपत्कालीन वाहनांना मार्ग द्या

! DON'T DO THIS

✓ DO THIS

जीव वाचवणे: जीव वाचवण्यासाठी

आपत्कालीन वाहने नेहमीच पुढे जात असतात आणि प्रत्येक सेकंद महत्वाचा असतो.

कायद्याचे पालन: जेव्हा आपत्कालीन वाहन जाण्याचा प्रयत्न करत असेल तेव्हा रस्ता अडवणे बेकायदेशीर आहे.

